

ANGYAL LÁSZLÓ, BUZÁS ESZTER, PETŐ LILLA

XVII.
Stratégiai konferencia
Műhelymunka

Műhelymunka összefoglaló

A XVII. stratégiai konferencia délutáni szekciójában a résztvevők műhelymunkákon vehettek részt, ahol a kulturális alapú gazdaságfejlesztés, a kulturális turizmus és a kulturális marketing témaköreit járták körbe települési jó gyakorlatok bemutatásán keresztül, amelynek célja a tapasztalatcsere mellett a délelőtti előadások témakörének feldolgozása volt.

A kulturális alapú gazdaságfejlesztés műhelymunka keretében Dr. Juhász Erika, a Nemzeti Művelődési Intézet szakmafejlesztési igazgatója tartott gondolatébresztő előadást, melynek kapcsán ismertette az alapszolgáltatás elméleti és módszertani elemeit. Prezentációjában kiemelte, hogy a kreativitás elengedhetetlen ahhoz, hogy valamilyen kulturális értékeremtés születhessen. A közösségi művelődés a helyi értékekre épülő, a helyi közösség bevonásával, aktivitásával megvalósuló társadalom- és gazdaságfejlesztő tevékenység.

Ezután Rák József, Herceggút polgármestere ismertette egyedi kezdeményezését. Herceggút Község Önkormányzata 2011 és 2013 között valósította meg a világörökségi pincesorok infrastrukturális fejlesztését, amelynek keretében turistaház, két pincsort összekötő út, sétány és parkoló épült meg, valamint elkészült a bortúra térkép és prospektus is. A falut övező Kőporosi és a Gomboshegyi pincesor 2002-től az UNESCO, Tokaj Borvidék világörökségi "kültúrtáj" kiemelt objektuma, népi építészeti remeke. A 2013-as határon átnyúló fejlesztésből HKÖ turisztikai infrastruktúrát alakított ki az évente megtartott tavaszi (Boros Pütkösd Napja) és nyári (Herceggúti Nyitott Pincék) szabadtéri nagyrendezvényének. A fejlesztés eredményeként Herceggutat évente 3500-4000 látogató keresi fel azzal a céllal, hogy pincelátogatáson, borkóstolón, gasztronómiai, kulturális, valamint zenei programokon vegyen részt.

Michalkó Gábor megfogalmazása szerint „Szűkebb értelemben a kulturális turizmus olyan kulturális motivációval történő utazás, mint például a műemlékek és örökség helyszínek felkeresése, a fesztiválokra való részvétel, a kiállítás-, múzeum-, színház- vagy koncertlátogatás és a tanulmányút vagy a zarándoklat.”¹

A fenti gondolatot a 90 perces műhelymunka során két neves közművelődési szakember bontotta ki a saját települési jó gyakorlatok bemutatása során.

Az első vendég Szilágyi Erzsébet, aki Hajdúnánásról érkezett a Nánás Pro Cultura Nonprofit Kft. ügyvezetőjeként. A műhelymunka során három programot mutatott be az érdeklődő közönségnek.

Kendereskert Portéka ház © Girus Zsolt

Mindhárom elem egy komplex, több területet érintő program része, melynek átfogó célja a hagyományápolás, a kulturális vidékfejlesztés, a közösségek létrejöttének támogatása és ezek által a társadalmi részvétel erősítése. Kendereskert ma egy látogatóközpont, melyben egy pásztor múzeumot keltettek életre, ahol a hagyományos háztáji gazdálkodás, a magyar őshonos állatok, a pásztorok hagyománya, valamint a pásztorélet motívumai kerülnek bemutatásra.

A hajdúnánási szalmafeldolgozás legjelentősebb időszaka a XIX. század közepétől a XX. század közepéig tartott és máig hatással van a város életére. A búza szárát felhasználó kézműves tevékenység keretében készültek a szalmakalapok és egyéb használati tárgyak Hajdúnánáson, amely gazdasági és társadalmi fellendülést is teremtett a városnak. A tevékenység sajnos a 70-es évekre elvesztette jelentőségét és mára már csak nevében él, mint „Hajdúnánás az aranyzalma városa”, Aranyzalma Alkotóház, Aranyzalma Gyógycentrum. A hagyományos mesterséget közfoglalkoztatás keretében tanították újra, mely oktatás oly sikeres volt, hogy az érdeklődők közül mára már három alkotó népi iparművészé vált. Jelenleg 10 asszony dolgozik a műhelyben. Termékeiket nem csak a helybeliek, hanem az idelátogató turisták és külföldiek is szívesen vásárolják. A Hajdú-Bihar Megyei Értéktár Bizottság még 2014-ben felvette a vármezei értéktárba a hajdúnánási szalmafonást, ami aztán a Magyar Értéktárba is bekerült.

¹ Michalkó Gábor (2016): Turizmológia. Budapest: Akadémiai Kiadó

Hajdúnánáson nagy figyelmet fordítanak a helyi termékek védelmére, így 10 évvel ezelőtt létrehozták a „Nánási Portéka” védjegyet. Mi lehet Nánási Portéka? „Hajdúnánáson állandó lakcímmel rendelkező termelő által Hajdúnánás közigazgatási határán belül megtermelt feldolgozatlan és/vagy feldolgozott élelmiszer, mezőgazdasági termék, élő állat. Feldolgozott termékek közül az minősül NÁNÁSI PORTEKÁNAK, amelynek alapanyagát legalább 50% mértékben Hajdúnánás közigazgatási határán belül állították elő.”²

A második jó gyakorlatot Ocsenás Katalin, a Gárdonyi Géza Könyvtár és Kulturális Központ igazgatója mutatta be a „Velencei-tó parti közművelődési terek, mint a kulturális turizmus részei” címmel.

A Gárdonyi Géza Könyvtár és Kulturális Központ 2010-ben jött létre, alapítója és fenntartója Gárdonyi Város Önkormányzata. Alapító okirata szerint hat telephellyel lát közművelődési feladatot és kulturális turisztikai szolgáltatást, ezek a következők: Nemzedékek Háza, Agárdi Községi Ház, Dinnyési Templomkert és Hagyományörző Központ, Gárdonyi Géza Emlékház, Velencei-tavi Galéria, Gárdonyi rönkvár, illetve a Klausz Gábor Városi Könyvtár.

Dinnyési Hagyományörző Központ © Ódor Balázs

A Gárdonyi Géza Emlékház mellett épült meg a Gárdonyi rönkvár, mely az Egri vár kicsinyített mása, az Egri csillagok regény eseményeire alapozott, mozgásos játékokra épülő múzeum-pedagógiai foglalkozások helyszíne. A gárdonyi várkapitány

végigvezeti a látogatókat a váron, a kazamatarendszeren, és végül bepillantást nyerhetnek a várvédő vitézek életébe is. Katalin elmondása szerint igyekeznek olyan élményekhez juttatni az érdeklődőket, amivel gazdagodva nemcsak az irodalom, a történelem, de eleink hősi tettei iránt is nagyobb érdeklődéssel fordulnak.

Mindkét helyszínt nagyon sok diák látogatja osztálykirándulás keretében. Az éves átlagos látogatói forgalom 18.000 fő körüli (idénytől függően 15 – 25 ezer fő). Az osztálykiránduló diákok mellett jelentős a kerékpárral érkező csoportok és egyéni látogatók aránya is.

2013-ban az egri csata terepasztalával bővült az emlékház kiállítása, ahol kiválóan be tudják mutatni az Egri csillagok cselekményét. Szintén ebben az évben avatták fel a Szent Anna kápolnát, ahol az író születésnapján minden évben emlékmisét tartanak.

A településen található egykori Magtárépület – ma már Velencei-tavi Galéria – 2010 óta többfunkciós kulturális tér: kiállítások, koncertsorozat, találkozók állandó helyszíne. Az átalakított épület háromszintes, egy nagyobb alapterületű földszint, valamint két kisebb területű helység alkotja az emeleti részeket: a galéria és a tetőtér. Az épületben az érkező vendégek és csoportok kiszolgálására büfét üzemeltetnek.

Emellett a Gárdonyi Géza irodalmi sétány is megtalálható az Emlékházhoz vezető úton. Agárdon az Almárium termelői piac és kultúrpark várja a kikapcsolódni vágyókat.

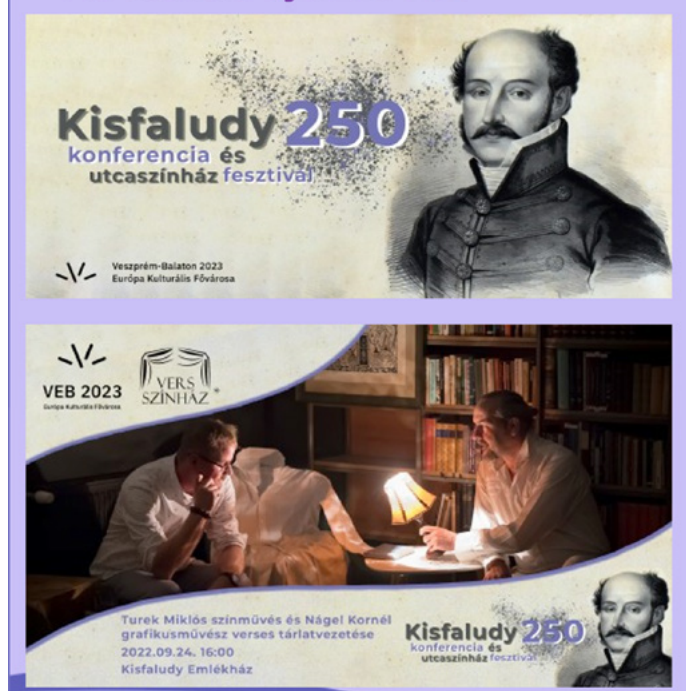
Hazáért körút © Faragó László

2020-ban indították útjára a Hazáért körút elnevezésű tó körüli tematikus élménytúrát az 5-8 osztályos diákok részére, együttműködésben a Katonai Emlékpark Pákozdi – Nemzeti Emlék hely, a Vörösmarty Emlékház, valamint a Halász Kastély helyszíneivel. Az egész napos kirándulást kínáló élményprogram célja, hogy a diákok megismerjék Vörösmarty Mihály, a Szózat költőjének és Gárdonyi Géza, az Egri csillagok írójának szülőhelyét, felidézzék a pákozdi-pátka-sukorói csata eseményeit, és megtudják, hogyan kötődött Schweidel József aradi vértanú a kápolnásnyéki kastélyhoz.

Aki a Velencei-tó partjára érkezik, biztosan nem fog unatkozni, hiszen számos olyan közösségi tér, helyszín, esemény várja, ahol aktívan töltheti el szabadidejét.

² <http://www.nanasiporteka.hu>

Arculatfejlesztés

A marketing műhely gondolatindítója Sente Béla, a Csabagyöngye Kulturális Központ igazgatója volt, aki a közművelődési intézmények és a helymárkázás összefüggéseinek rendszerét mutatta be. A szemléletformáló előadás bevezető gondolata a helymárkázás jelentésének értelmezése volt, melynek lényege, hogy abban minden benne foglalatik, amit egy település el akar adni. A műhelytagok megismerték a márkáépítés folyamatát, valamint a 6 legfontosabb alapelvét, közösen értelmezve, példákkal színesítve ezeket. A márkáépítés alapja az identitás. A résztvevők megismerték a versenyképes identitás ismérveit és a helyi érték szerepét az építkezés folyamatában. Izgalmas fejezet volt a műhelymunkában a márkának, mint kulturális jelenségnek az értelmezése, amely számos támpontot adott a saját szervezetük fejlesztéséhez. A műhelytagok jó gyakorlatot ismerhettek meg Sümegről, amelyet Oszkai Réka, a Kisfaludy Sándor Művelődési Központ igazgatója mutatott be. A város kulturális marketingjének alapja a jól felépített célrendszer. A marketingterv, a kommunikációs terv, az alkalmazott eszközök innovatív jellege, korszerű szemlélete meggyőzően mutatta be azok hatékonyságát. Láthatóvá, értelmezhetővé és szerethetővé tette, a város kiemelt „kulturális termékét” a Kisfaludy 250. évét. A műhelytagok megismerhettek sok hasznos dolog mellett egy jól felépített marketingtervet, az arculatfejlesztés követendő gyakorlatát, vagy éppen egy új, trendi logó kialakítását egy hagyományos címer markáns üzenetet hordozó elemeinek felhasználásával.

A következő kezdeményezés Csolnokról érkezett, ahol ismét erőteljesen jelent meg a marketing cél. Egy kiváló közművelődési asszisztens innovatív szemléletének és kreativitásának köszönhető az intézmény hat alappilléren nyugvó tevékenységének marketing szempontú megközelítése. Sikert mutatni a sokszínűséget, megteremteni egy egyedi kommunikációs felületet és rendszert, aminek a segítségével jól lehetett azonosítani az intézményt és tevékenységeit. A YouTube csatornájuk hatékony és látogatott, de nagy népszerűségnek örvend

a ház kabalája a Frakkos névre hallgató pingvin is. Az online tér folyamatos honfoglalása új kihívások elé állítja az intézményt, amelyre a márkázás erősítésével, a fontos örökségelemek felhasználásával válaszolnak. Mandusitz Zsuzsanna igazgató bemutatója jól igazolta a Komárom-Esztergom vármegyei intézmény marketing munkájának alapelveit, ami nem más, mint a nyitottság, a válaszkészség, a humor, a változatosság és a folytonosság. A műhelymunka utolsó jó gyakorlatát Angyal László, a Nemzeti Művelődési Intézet Hajdú-Bihar vármegyei igazgatója mutatta be. A vármegyében a megvalósult kulturális marketing képzés után alakult meg a Marketing műhely öt szervezet részvételével, amely kistelepülés, kisváros, a vármegyeszékhely, valamint egy nagyrendezvényeket szervező nonprofit kft. tagjaiból állt. A rendszeres találkozási alkalmak során a résztvevők vállalásaiknak megfelelően készítették el egy közösségi szintér, illetve egy kistelepülés marketingtervét, -stratégiáját, valamint egy rendezvény marketingtervet. A csoport munkája elindította egy vármegyei platform kialakítást, amelyet a közösségi művelődés vármegyei szervezetei számára lehet a jövőben komoly segítség. A műhelymunka egyik legfontosabb következtetése a marketing alapismereteken nyugvó kulturális marketing fontosságának tudatosítása, felismerése, valamint annak hálózati együttműködésben végzett fejlesztése volt.

A jó gyakorlatok megismerése után a műhelymunka résztvevői megoszthatták értékes gondolataikat az előadókkal és egymással, majd az interaktív beszélgetés végén mindenki elégedetten távozott, érdekes, új információkkal gazdagodva, és azzal a vágygal, hogy saját helyi értékeiket és helyszíneiket végiggondolva, mely folyamatokat tudják majd a jövőben adaptálni a saját településükön.

ANGYAL LÁSZLÓ

Már középiskolában megszerezte a középfokú szakirányú közművelődési végzettséget. A Debreceni Egyetemen, akkor Kossuth Lajos Tudományegyetem, történelem szakos középiskolai tanár és közművelődési és népművelői előadó oklevelet kapott. Rajztanári képzését a Nyíregyházi Főiskola képzésén nyerte el. Szakmai munkáját egy debreceni ifjúsági klubban kezdte, majd a Kölcsey Ferenc Megyei-Városi Művelődési Központban a művészeti csoportban dolgozott. Később a központ megyei – módszertani osztályán dolgozott, majd annak vezetője lett. 2000-től a Kölcsey Ferenc Megyei Közművelődési Intézet munkatársa lett osztályvezetőként, majd igazgatóhelyettesként. Munkája során a közművelődés valamennyi területén szerzett szakmai tapasztalatot. Járási, megyei, országos és nemzetközi hatású programok megvalósításában vett részt és jelentős tapasztalatot szerzett a módszertani-szakmai szolgáltatások területén. Wlassics Gyula – és Bessenyei-György – díjban részesült. Több vármegyei és országos szakmai és művészeti civil szervezet vezetőjeként, vezetőség tagjaként is dolgozott. A Debreceni Egyetem óraadó tanára.

BUZÁS ESZTER

Felsőfokú tanulmányait az Eszterházy Károly Tanárképző Főiskolán művelődésszervező és történelemtanár szakon végezte, majd Egerben a Forrás Gyermek- és Szabadidőközpontban közművelődési szakmai munkakörben dolgozott, és néhány éves kitérő után a felsőtárkányi Közművelődési Intézmény vezetőjeként tért vissza a szakmába. A Gödöllői Szent István Egyetemen humán menedzsment szakértői tanulmányokat folytatott, 2020-ban a Széchenyi István Egyetemen szerzett mesterdiplomát kulturális mediáció szakon. Jelenleg a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Vármegyei Igazgatóságának vármegyei igazgatója.

PETŐ LILLA

2010-ben az ELTE-n szerzett politológus diplomát, 2015-ben a Budapesti Gazdasági Egyetemen Nemzetközi Tanulmányok mesterszakon, majd a Moholy Nagy Művészeti Egyetem Kultúramenedzsment szakán tanult tovább, ahol 2016-ban diplomázott. 2013 óta dolgozik közművelődési intézményekben, tapasztalatait projektmenedzsment, ifjúságsegítés, programstruktúrák kialakítása és fejlesztése területén szerezte. Szakterülete az irodalom és az ifjúsági programok szervezése. 2018 márciusától módszertani referensként végezte a munkáját a Pest Megyei Igazgatóságon. 2020-ban a Debreceni Egyetemen végzett kulturális mediátorként. 2020 júniusától megyei igazgatói pozíciót töltött be, majd 2021 és 2023 között a Nemzeti Művelődési Intézet Hálózati Központjának a vezetője volt, 2023 júniusától országos kutatási koordinátor.